

MESLEKİ DENETİM UYGULAMALARI HAKKINDA

İzmirde 21-24 Kasım 2013 tarihlerinde yapılan III. Elektrik Tesisat Ulusal Kongre ve Sergisi SMM forumunda sunulan EMO Ankara Şubesi SMM Komisyon raporu- dur. Söz konusu rapor Şubemizin mesleki denetime bakış açısını tüm üyelerimizle paylaşmak adına bülten- de yayımlanmaktadır.

TMMOB ve bağlı Odaları Anayasa, yasa ve çıkartıkları yönetmelikler çerçevesinde temel ilke ve hedeflerine uygun olarak üyelerinin yaptıkları hizmetleri mesleki denetime tabi tutmaktadırlar. Yıllar içerisinde gelişen ve değişen üretim ilişkileri serbest piyasa şartlarında bu hizmet alanlarında ciddi köklü ve yapısal değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Özellikle son yıllarda yapı sektöründeki kentsel, ekonomik ve teknolojik gelişmeler göz önüne alındığında Odalarımızın kamu adına yapmış olduğu mesleki denetimlerin gözden geçirilmesi ihtiyacı belirlemiştir.

Son dönemde gerek Merkezi yönetimin çıkardığı yasalar ve gerekse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yayımladığı genelgeler ve yönetmelikler incelendiğinde; yasa, genelge ve yönetmeliklerin birbirini tamamlar nitelikte olduğu ve TMMOB ve Odaların kamu adına yaptığı mesleki denetimin tamamen ortadan kaldırılması ve mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirildiği görülmektedir.

TMMOB ve Odalar olarak bu süreçleri çok sağlıklı değerlendirmiş, çok teknik, ölçülebilir kriterler üstünden baktığımızı söylersek de kendimizi kandırmış oluruz. Mesleki denetim kavramının ve uygulamasının birimlerimizde farklı algılandığı ve yapıldığı bu süreçte yeni değerlendirmelerin yapılması ihtiyacı doğmaktadır. Son yıllarda Odaların mesleki denetim adı altında yaptığı uygulamalardaki farklı yaklaşım bu alanda çalışmakta olan SMM üyelerimizin bir yandan Oda politikalarındaki belirleyiciliklerini arttırırken, bir yandan da sorun yumağı haline gelmiş bu alanda çeşitli mağduriyetler yaşanmasına neden olmaktadır. Geline nokta mesleki denetim uygulamalarının eski biçimiyle devam edemediği ve bu durumun başta yapı sektöründe belirleyici olan Odalar olmak üzere kademeli olarak tüm odaları olumsuz etkileği ve mali açıdan ciddi sıkıntılara soktuğu görülmektedir.

TMMOB'nin yapmış olduğu mesleki denetim faaliyetlerine yönelik bir operasyonla karşı karşıyayız. İktidar, sürekli olarak denetim kavramını Odaların, meslektaşların gündeminden çıkartıp, kamusal anlayıştan uzaklaştırıp, piyasanın şartlarına, piyasanın vahşi kurallarına terk etmeye çalışmaktadır.

Öneriler:

1. Mesleki denetimden ne anlaşılması gerektiği konusunda ortak bir yaklaşım belirlenmelidir. Dayanak olarak kendi meslek ve örgütümüzün yasaları temel alınarak, tek, sade ve genel bir yönetmelik çıkartılmalıdır.
2. Mesleki denetim ve hizmet üretimi kavramlarının ne olduğu konusunda yine ortak bir yaklaşım

belirlenmelidir.

3. Odamız tarafından mesleki denetim yoğunlukla SMM üyelerin üretmiş olduğu proje hizmetlerinde yapılmaktadır. SMM üyenin o proje ile ilgili olarak sicilinin tutulması amacıyla yapılan bu uygulamada proje teknik olarak kontrol edilmemekte ve her proje için aynı işlem yapılmaktadır. Buna rağmen, projenin özelliğine göre farklı mesleki denetim bedeli alınması ve bu bedelinde gündeme göre sürekli revize edilmesi, mesleki denetim ve karşılığında alınan bedel üzerinde doğru olmayan algılamalara neden olmaktadır. Bu nedenle mesleki denetim bedeli adı altında ayrı bir ücret olmamalı, yapılan işleme karşın sadece Proje Tescil Belgesi ücreti alınmalıdır.
4. Projelerin SMM ya da üçüncü bir şahıs tarafından teknik olarak incelenmesinin Odamızdan talep edilmesi halinde ise bilirkişilik bedeli üzerinden ayrıca bu hizmet bedeli alınmalıdır.
5. Mesleki Denetime yönelik uygulamalar tüm EMO birimlerinde aynılaştırılmalıdır.
6. Uygulamalar basit, sade, anlaşılabilir ve hiç bir subjektif değerlendirmeye neden olmayacak şekilde düzenlenmelidir.
7. Oda üyeleri tarafından üretilen Proje ve Hizmetlere yönelik Odamız tarafından yayımlanan En Az Ücretler'de bölgelerin gelişmişlik düzeylerine uygun bir azaltma katsayısı uygulamasına geçilmelidir. Bu katsayıların belirlenmesinde ölçülebilir teknik kriterler esas alınmalı ve subjektif değerlendirmelere olanak tanıyan yaklaşımlardan vazgeçilmelidir.
8. TMMOB'ye bağlı Meslek Odaları mutlaka Ortak Mesleki Denetim Uygulaması'na (OMDU) geçmelidir.
9. Sadece SMM olarak çalışan üyelerin değil, tüm üyelerin mesleki sicilleri tutulmalıdır. Şikayet/istek ve/veya kamu yararı açısından gerektiğinde üyelerin yaptıkları işin teknik, mali ve idari olarak denetlenmesine yönelik mekanizmalar oluşturulmalıdır.
10. Onur Kurulu üzerinden genel meslek ve toplum kurallarına ve mühendislik etiğine uygun olmayan davranışlara yönelik cezalar ve caydırıcılık mekanizmaları gözden geçirilmeli, asıl işlevlerine kavuşturulmalıdır.

Sonuç olarak; TMMOB ve EMO kamudan yana olan tavrını daha da geliştirecek, üye aidatlarına ve amatör emeğe dayalı, demokratik, dayanışmacı ilişkileri öne çıkartan iş yapma kültürüne yönelecek ya da bu piyasa ilişkilerinde sıkışıkça piyasaya daha da adapte olmaya çalışacak, rant ilişkileri içerisinde girecektir. Önümüzdeki dönemi bu iki yol arasındaki tercih belirleyecektir.